כ: האומר משקלי עלי פרק חמישי ערכין

אמר ר' חייא בר רב ל"ש אלא דאמר דמי שור זה עלי עולה אבל אמר שור זה עלי עולה כיון דאמר זה ומת אינו חייב באחריותו עלי להביאו קאמר. כלומר לערוה עד שיתקרב וא"ת מ"ש דישא דמתני' דקתני שור זה עולה מת השור פטור מלשלם [1](לאמשועינן) אפילו אמר עלי [2] (גרלה כן) הדין [כן] דפטור מלשלם כדמפיק ר' חייא בר רב ואור"י דכולה מתני' כין דישא כין סיפא מיירי דאמר דמי וה"פ דמתני' דמי שור זה עולה דמי בית זה קרבן מת השור נפל דפטור מלשלם כיון דלא אמר עלי אבל אמר דמי שור זה עלי עולה דמי בית זה עלי קרבן מת השור ונפל הבית חייב לשלם [3]והכי [4] איתא בפ"ק דר"ה (דף ו. ושם) איתהו נדר ואיתהו נדבה נדר דאמר עלי נדבה דאמר הרי זו מה כין נדר לנדבה נדר מת או נגנב חייב באחריותו נדבה מת או נגנב אינו חייב באחריותו והא דתניא במתני' שור זה גרלה [1] דרבותא משמועינן דאע"ג דאמר זה כיון דאמר עלי חייב באחריותו ואר"י דלכאורה משמע דכי אמר דמי שור זה עלי עולה גוף השור הוא מוקין ואין בו קדושה דדמי לאומר דמי שור של פלוני עלי דגוף השור הוא מוקין ואין אדם מקדיש שור מכיכו ולא דמי למקדיש זכר לדמיו דאמר בתמורה (דף יט: ושם) דקדוש קדושת הגוף דמגו דנתמא ביה קדושה דמיס נתמא ביה קדושת הגוף דהתם מיירי כדאמר יקדש שור זה לדמיו וה"נ איתא בשמעתין כי אמר יקדש השור לדמיו דגוף השור לגבי מה דפי' [5] דגופו מוקין ובהא בריתא קמני דשור קדוש ולפי מה דפירש"י הכא ניחא דקאמר דמי וכדאמוקימנא דקאמר דמי יקדש השור לדמיו והדמים עלי אמר בה דלא אמר יקדש השור ומה מת חייב בחריותו דהא עלי אמר ובהכא לא אמר עלי לכיאה קאמר דכיון דלא הוי דמים קמיה ולא אמר הלו' ודלי עלי אחריות קלי אבל הכא דלא הוי דמים קמיה ולא אמר דמים הללו עלי עולה ליכא: [3] חייב המשכיר להעמיד: [6] עלי נמי כן הדין דפטור חיבת נראה נמחק ותיבת [כן]: ל"ש: [7] ורחי נמי איכא בפ"ק: [8] נראה בהכי: [9] דפי' ר"י דגופו מוקין דיל: [10] דהא אמר עלי והבא לא אמרינן עלי להביאו קאמר דכיון דלא הוי דמים הללו עלי עולה ליכא: [11] חייב המשכיר להעמיד: [12] עלי נמי כן הדין דפטור חיבת נראה נמחק ותיבת [כן]: ל"ש: [13] ורחי נמי איכא בפ"ק: [14] נראה בהכי: [15] דפי' ר"י דגופו מוקין דיל: [16] דהא בבריתא אות ד' נמחק: [17] הכל וקשיא דהלא איתא אות ד' נמחק ס"א ולפי מה דפי' דגוף השור מוקין קשה: [18] מחייב ופריך והא: [19] בהכי ווה דוחק לכן: [20] דקאמר דמי שור זה עלי עולה השור הוי: [21] אחר. גליון. ה"נ אב אין הבית ראוי לדירה חייב להעמיד לו בית אחר אלא ודאי מותר לדור בו אע"ג דדירה גרוע היא דכל"ו שמאיין אומרים לו הרי שלך לפניך דדירה על ידי הדחק שביה דירה ולא דבי לשוכר את החמור והבריקה דדתם אינה ראויה לרביבה כלל. הרא"ש ז"ל:

מהו דתימא כיון דלא אמדוהו לא אישתעבוד נכסי קמ"ל כיון דעמד בדין אישתעבודי אישתעבוד נכסי ואומדנא גלויי מילתא בעלמא הוא: **מתני'** [6]שור זה עולה ובית זה קרבן ומת השור ונפל הבית פטור מלשלם שור זה עלי עולה ובית זה עלי קרבן מת השור ונפל הבית חייב לשלם: **גמ'** א"ר חייא בר רב [7] אלא שנו אלא דאמר דמי שור זה עלי עולה אבל אמר שור זה עלי עולה כיון דאמר זה [8] ומת אינו חייב באחריותו עלי להביאו קאמר מיתיבי [9]שור זה עולה השור הקדש ומועלין בו [10]מת או נגנב אינו חייב באחריותו שור זה עלי עולה השור הקדש ומועלין בו מת או נגנב חייב באחריותו מי אלימא ממתניתין דאוקימנא דקאמר דמי ה"נ דקאמר דמי והא מדסיפא דקאמר דמי [11] רישא דלא קאמר דמי דקתני סיפא דמי שור עולה השור חולין ואין מועלין בו מת או נגנב אינו חייב באחריותו [12] אבל חייב באחריות דמיו רישא וסיפא דקאמר דמי רישא דאמר [13] יקדיש השור לדמיו וסיפא דקאמר לכשיבאו דמיו יקדשו והא אין אדם מקדיש דבר שלא בא לעולם א"ר יהודה אמר רב הא מני ר"מ היא דאמר [14]אדם מקדיש דבר שלא בא לעולם איכא דאמרי אמר ליה רב פפא לאביי ואמרי לה רמי בר חמא לרב חסדא כמאן כרבי מאיר דאמר אדם מקדיש דבר שלא בא לעולם אמר ליה ואלא כמאן ואיכא דמתני לה אהא [15]המשכיר בית לחברו ונתנגע אף על פי שחלטו כהן אומר לו הרי שלך לפניך נתצו חייב להעמיד לו בית הקדישו

מסו דתימא. אע"ג דעמד בדין נודר קודם מותו הואיל ולא אמדו וידר כמיי נודר לא אשתעבדו נכסי דימתי: **גנוי מלסה כעלמא הוא.** לגלות מהו חייב והואיל וגידר קיים מ"מ כ"ש דישא דמתני' **וכיון זה קרבן.** לנדבה הכית: **ונפל הכיתה.** קודם שהחזיק בו גזבר: **גמ' לא שנו.** דכי אמר עלי חייב לשלם אלא דאמר דמי עלי דאם אכל הטור הדמים לא אכלו דהא לא אמר דמים הלו ולא היו בעין: **עלי להביאו.** לערוה עד שיתקרב: **ס"ג דקאמר דמי.** וכדאוקימנא לקמן דאמר יקדש שור זה לדמיו והדמים עלי עולה הלכך השור קדוש דאמאמר יקדש השור ואם מת חייב בחריותו [1] דהאמר עלי והכא דאמר דמים הלו ודלי עלי אחריות קלי דאמר לעיל דהתם כיון דאמר זה למימר כדאמר לעיל דהתם נפשיה מאחריות אחי ועלי אעורת הבאה קלי אבל הכא דלא הוי דמים קמיה ולא אמר הלו ודלי עלי אחריות קלי והאי דקאמר זה כמי קאמר שור זה יהא קדוש עד שאמכרנו ואביא דמיו: **השור חולין.** דלא הקדיש אלא מעות דמי השור לכשימכר: **אינו חייב באחריותו.** שהרי לא נמכר ונמצא אלא הקדיש כלום: **אבל חייב באחריות דמיו.** אם נמכר השור וקדשו הדמים ואבדו חייב באחריותו: **רישא דאמר יקדש השור לדמיו.** והלכך חייב באחריותו שהרי חל קדושת דמים על השור והוא קיבל עליו אחריות דמיו והאי עלי אחריות הוי הואיל ואדמים קלי ודמים לא הוו קמיה לגימא הלו: **סיפא דאמר לכשיבאו דמיו יקדשו.** הלכך אינו חייב באחריותו דכיון דמת השור ולא נא לכלל דמים נמצא אלא הקדיש כלום: **ר"מ היא.** דתניא הרי את מקודשת לי לאחר שאתגייר לאחר שתתגיירי מו' ר"מ אומר מקודשת: **ואיכא דמתני לה.** להא דרב יהודה ואביי ורמי בר חמא: **אע"פ שחלטו כהן.** שאמר טמא הוא ועומד לנתץ כל זמן שלא נתנו אומר לו משכיר לשוכר הרי שלך לפניך ולא אשכיר לך בית שהרי בית שהשכרתי לך קיים: **נתנו.** כהן חייב [1] משכיר להעמיד בית אחר לשוכר דמשום מזליה דמשכיר הוא שנחשד על הגזל או על גרות העין: הקדישו

ס"ל: והא מדסיפא דקאמר דמי רישא דלא קאמר דמי דקתני סיפא כו'. וה"ה דהוה מלי למיפרך בהדיא מסיפא דאמתני' לפי מה דפי' ר' חייא בר רב דקתני בסיפא דמי זה עלי עולה השור חולין ואין מועלין בו מת או נגנב אינו חייב באחריותו וכמתני' תנן דחייב לשלם אלא לפי מה שהמחיל לאקשויי מרישא מיהא קושייתו עלה ולפי התירוץ ניחא הכל [2]וכל קשיא על הא דאיתא בפ' בתרא דחולין (דף קלט. ושם) המקדיש מנה לנדבה הכית ונגנב או שאבד רבי יוחנן אומר חייב באחריותו עד שיבא ליד הגזבר ר"ש אומר אם כל היכא דאיתיה בי גזא דרחמנא איתיה דכתיב לה' הארץ ומלואה וקדשי נדבה הכית אע"ג דאמר עלי לא מחייב יג) והא תנן האומר שור זה עולה בית זה קרבן מת השור ונפל הבית פטור לשלם שור זה עלי עולה בית זה עלי קרבן מת השור ונפל הבית חייב לשלם ומאי קפריך הא דרש"ל מיירי כשהפרים המנה שהקדים ומש"ה קאמר דכל היכא דאיתיה בי גזא דרחמנא איתיה ואינו חייב לשלם והכא דמתני' בשלא הפרים כלום ומש"ה קתני דחייב לשלם הא אוקימנא דהשור גופיה חולין [3]וגרלה דלית ליה לאתי סוגיא דהתם הא דר' חייא בר רב דמוקי למתני' בדמי יד) לכן גרלה לר"י דהכא במתני' דגוף השור קדוש כמו מקדיש זכר לדמיו דקדוש קדושת הגוף ולא דמי לאומר שור מכיכו עליו דאין גופו קדוש דהתם אין אדם יכול להקדיש ממון חבירו ומיהו כל מה דמלי למתפיס ביה הוא מתפיס אבל הכא שהשור שלו כי אמר דמי שור זה עלי עולה גוף השור קדוש בתרא דחולין (ג"ז שם) מהאי מתני' ארש"ל דכיון דגוף השור קדוש הוי כמו הפרים ומי למקדים מנה לנדבה הכית וניחא נמי בשמעתין דפריך מבריתא דשור זה עלי עולה וכו' ומשני דקתמר מז) והשור הוי הקדש כלקבוה וה"ג מתני' הוי גוף השור הקדש ומיהו תימה קצת אמאי צריך לאוקמי כדמסיק ריש"ל דאמר יקדש שור לדמיו בגלא"ה נמי כיון דאמר דמי שור זה עלי עולה הוי גוף השור הקדש ול"ל דה"פ ריש"ל כי הוה אמר יקדש שור לדמיו והוי שור הקדש ועי"ל דהא דאר"ת בר רב לא שנו אלא דאמר דמי שור זה עלי עולה פי' דאמר יקדש שור לדמיו ודמיו עולה והוי גוף השור קדוש ובהכי ניחא כולה שמעתא ונימא נמי הא דפ"ב דחולין (ג"ז שם) ופריך ממתני' דהכא אר' שמעון בן לקיש דכיון דגוף השור קדוש הוי כאילו הפרים ודמי למקדים מנה לנדבה הכית: **אע"פ** שחלטו כהן אומר לו הרי שלך לפניך. אור"י דמהכא משמע דכיון מנוגע המוחלט מותר בהגלה ומש"ה אומר לו הרי שלך לפניך דדמי להא דתנן פרק האומנין (ג"מ עמ. ושם) שכר חמור והבריקה או שנעשה אנגריא אומר לו הרי שלך לפניך דאי אמרינן דכיון דאמר לו הרי שלך לפניך דאי אמרינן דכיון דאמר לו הרי שלך לפניך דאי אמרינן דכיון דאמ